

Małgorzata Kaniewska, Marcin Klimski

Sprawozdanie z Konferencji Jubileuszowej dedykowanej ks. prof. dr. hab. Józefowi M. Dołędze

---

Studia Ecologiae et Bioethicae 8/1, 271-275

2010

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Małgorzata KANIEWSKA
Marcin KLIMSKI
IEiB UKSW Warszawa

Sprawozdanie z Konferencji Jubileuszowej dedykowanej ks. prof. dr. hab. Józefowi M. Dołędze

Jednym z ważniejszych wydarzeń dla Wydziału Filozofii Chrześcijańskiej UKSW, a przede wszystkim dla Instytutu Ekologii i Bioetyki w roku akademickim 2009/2010 były obchody 70. urodzin księdza profesora Józefa Marcelego Dołęgi. Uczczono je Konferencją Jubileuszową zorganizowaną w dniu 4 maja 2010 roku, którą patronatem honorowym objął Jego Eksceleńcja ks. abp. Józef Michalik przewodniczący Konferencji Episkopatu Polski.

Dostojny Jubilat – ks. prof. J. M. Dołęga swoje zainteresowania naukowe skupia wokół takich dyscyplin naukowych jak: filozofia, w tym przede wszystkim filozofia przyrody, antropologia filozoficzna, zoologia oraz ekofilozofia. Ksiądz Profesor jest autorem licznych prac naukowych zarówno monografii, artykułów, jak i recenzji, sprawozdań, a także promotorem trzynastu rozpraw doktorskich. Oprócz działalności naukowo-dydaktycznej pełnił wiele odpowiedzialnych stanowisk, do których należy niewątpliwie zaliczyć funkcję dziekana Wydziału Filozofii Chrześcijańskiej a bezpośrednio po dwóch kadencjach przewodzenie Instytutowi Ekologii i Bioetyki UKSW jako jego dyrektor. Na uwagę zasługuje fakt, iż sylwetkę Księdza Profesora wzbogaca jego nieustająca chęć pomocy i optymizm w realizacji różnych przedsięwzięć, wśród których znajdują się prace nad ustanowieniem ochrony środowiska jako odrębnej dyscypliny naukowej.

Uroczyste obchody zacnego jubileuszu rozpoczęły się Mszą Świętą koncelebrowaną sprawowaną w intencji ks. prof. J. M. Dołęgi w mieszczącym się na kampusie UKSW Kościele Akademickim pod wezwaniem św. Józefa. Przewodniczył jej Jego Eksceleńcja arcybiskup Józef Michalik, a słowo Boże wygłosił Jego Eksceleńcja ks. biskup Stanisław Stefanek. Na zakończenie uroczystej Eucharystii przemówił ks. abp J. Michalik wspominając bardzo ciepło młodzieńcze lata spędzone wspólnie z Jubilatem, zdradzając między innymi jego kulinarne talenty.

Po uroczystościach kościelnych ks. mgr J. Czartoszewski zaprosił zgromadzonych gości na drugą część obchodów jubileuszowych o charakterze konfe-

rencyjnym do auli im. Roberta Schumana w budynku Auditorium Maximum. Konferencja podzielona została na dwie sesje. Pierwszą stanowiła „Sesja Jubileuszowa”, której przewodniczyła prof. dr hab. A. Lemańska oraz ks. prof. dr hab. S. Dziekoński, natomiast drugą sesja pt. „Człowiek i przyroda”, prowadzona przez prof. dr hab. A. Latawiec.

Przed rozpoczęciem obrad Agnieszka Klimska i Małgorzata Kaniewska – doktorantki ks. prof. J. M. Dołęgi złożyły w imieniu pracowników Wydziału Filozofii Chrześcijańskiej dostojnemu Jubilatowi najserdeczniejsze życzenia wręczając kosz z siedemdziesięcioma czerwonymi różami. W „Sesji Jubileuszowej” jako pierwszy o zabranie głosu został poproszony ks. abp Józef Michalik, który tytułem wspomnień zaznaczył, iż na studiach w Akademii Teologii Katolickiej znalazł się właśnie dzięki ks. prof. J. M. Dołędze. Ksiądz Arcybiskup wielokrotnie podkreślał, że *wielkość człowieka polega na tym, iż potrafi się dzielić z innymi braćmi, a niewątpliwie tak zawsze czynił nasz Jubilat*. Drugim prelegentem był ks. bp Stanisław Stefanek. Przybliżając zgromadzonym postać Jubilata napomniął, iż wypracował on model współpracy pomiędzy seminariami duchownymi a ośrodkami naukowymi, który do dnia dzisiejszego jest rozwijany. To dzięki aktywności ks. prof. J. M. Dołęgi wyższe seminarium duchowne otrzymało prawa akademickie, dlatego też Ksiądz Profesor uważany jest za człowieka dialogu. Została również podkreślona działalność edytorska i pisarska Jubilata, wśród której nie wolno zapomnieć o powołaniu serii monografii Episteme. Ksiądz arcybiskup z uśmiechem stwierdził, iż Ksiądz Profesor nigdy nie wyprowadził się z Łomży. Tam utworzył często wspomnianą bibliotekę oraz salonik filozoficzny. Następnie przemówił dziekan Wydziału Filozofii Chrześcijańskiej ks. prof. dr hab. J. Krokos. Na wstępie zasygnalizował, iż zasadne jest nazwanie Księdza Jubilata mianem „wiecznego dziekana” gdyż nie należy zapominać o jego zasługach dla Wydziału, zwłaszcza w utworzeniu kierunku ochrona środowiska. Kierunek ten powstał w roku 2002 w wyniku przekształcenia jednej z filozoficznej sekcji – Ekologii człowieka i bioetyki. Ks. prof. J. M. Dołęga, który często podkreślał potrzebę realizacji myśli teologicznej i filozoficznej w podstawach ochrony środowiska nadał kierunkowi profil humanistyczny. Za takim modelem kierunku ochrona środowiska kryło się przeświadczenie, iż problem ochrony środowiska przyrodniczego mieści się zawsze w obrębie człowieka. Na zakończenie ks. prof. J. Krokos przypomniał o wielkim zaufaniu Księdza Jubilata do współpracowników i umiejętności wykorzystywania ich inicjatyw i łączenia w spójną całość. Kolejnym prelegentem był prorektor UKSW prof. dr hab. T. Klimski, który w imieniu władz uczelni podziękował za wieloletnią pracę i zaangażowanie jakie dostojny Jubilat wkłada na rzecz wspólnoty uniwersyteckiej. Prorektor T. Klimski zaznaczył, iż praca Księdza Profesora zaowocowała daleko posuniętą integracją środowisk naukowych poczynając od Wyższego Seminarium Duchownego w Łomży, Wyższego Seminarium Duchownego w Elku, Wszechnicy Mazurskiej w Olecku po Akademię Teologii Katolickiej, a teraz Uniwersytet Kardynała Stefana

Wyszyńskiego w Warszawie. Dzięki ks. prof. J. M. Dołędze dokonywało się łączenie różnych środowisk nawet w momencie występowania różnic ideowych. Na koniec wystąpienia prof. T. Klimski życzył Księdzu Profesorowi wszelkiej pomyślności i dalszych sukcesów w kolejnych latach. Następnie wystąpił były rektor UKSW ks. prof. dr hab. R. Bartnicki, który wspomniał współpracę z Księdzem Profesorem rozpoczętą w latach 90. Zaznaczył, iż ks. prof. J. M. Dołęga zawsze był człowiekiem dialogu, otwartym na ludzi, który wychodził z „naszymi” poglądami do innych. Ksiądz Rektor również podkreślił wielkie zasługi Jubilata w rozwoju naukowym Uczelni poprzez utworzenie kierunku ochrona środowiska. Gratulując tych wszystkich osiągnięć ks. prof. R. Bartnicki złożył życzenia – zdrowia i dalszej pracy naukowej. Wśród osób występujących w pierwszej sesji konferencji głos zabrał także dyrektor Instytutu Ekologii i Bioetyki ks. prof. dr hab. Z. Łepko. Stwierdził, że podczas konferencji jubileuszowej panuje nastrój rodzinny, a to za sprawą sprawowanej Eucharystii i przede wszystkim dzięki obecności szanownego Jubilata obdarowującego wszystkich zgromadzonych życzliwością. Wśród wielu cech jakie można odnaleźć u ks. prof. J. M. Dołęgi, zdaniem ks. prof. Z. Łepko niewątpliwie dwie zasługują na szczególną uwagę. Pierwsza to niesłychana zdolność łączenia funkcji przełożonego z funkcją przyjaciela, druga to postawa marzyciela, gdyż marzeniem Księdza Jubilata jest powołanie dyscypliny z ochrony środowiska.

Na zakończenie „Sesji Jubileuszowej” przewidziany był czas na przemówienia uczniów, przyjaciół i współpracowników ks. prof. J. M. Dołęgi. Dr A. Świdorski, który jest pierwszym wypromowanym doktorem Księdza Profesora podziękował za stałe wspieranie inicjatyw, jakie podejmuje i realizuje Drohiczyńskie Towarzystwo Naukowe. Swoje wystąpienie prof. dr hab. D. Cichy i jej najbliższe współpracownice rozpoczęły od przytoczenia fragmentu wiersza ks. R. Indrzejczyka „Ocalić godność”. Pani Profesor podziękowała za wieloletnią współpracę związaną z kwestią budowania kultury ekologicznej oraz doskonaleniu edukacji ekologicznej. W imieniu twórców Klubu Ekorozwoju życzenia Księdzu Profesorowi złożył prof. L. Michnowski. Kolejnym prelegentem był dziekan Wydziału Teologii ks. prof. dr hab. S. Dziekoński, który jako uczeń Księdza Profesora podziękował mu za okazywaną serdeczność oraz wprowadzenie go do innych obszarów nauki, w szczególności do pedagogiki i filozofii. Ostatnią z osób zabierających głos w pierwszej części konferencji była prof. dr hab. A. Lemańska, która składając życzenia podziękowała za możliwość wieloletniej współpracy.

Podsumowując wszystkie wystąpienia „Sesji Jubileuszowej” dostojny Jubilat ks. prof. J. M. Dołęga rozpoczął przemówienie żartobliwym stwierdzeniem: *mam już 70 lat i osiem dni*. Wspomniał, że to bardzo miłe słuchać o sobie tak wspaniałych opowieści i wspomnień o współpracy ze swoimi przyjaciółmi. Ksiądz Profesor z całego serca podziękował za wszystkie życzenia kierowane pod swoim adresem oraz za zorganizowanie tak wspaniałej uroczystości.

W imieniu organizatorów jubileuszu ks. mgr J. Czartoszewski zaprosił wszystkich uczestników na przerwę kawową, a po niej na drugą część Konferencji Jubileuszowej.

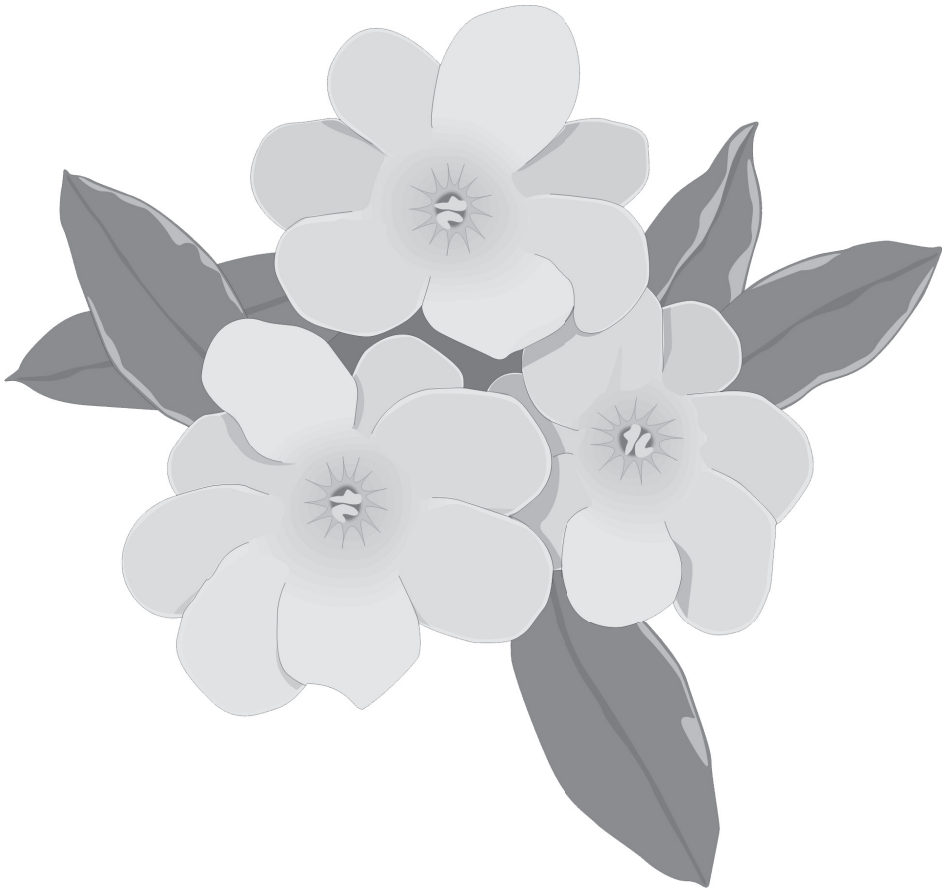
Sesję II zatytułowaną „Człowiek i przyroda”, której przewodniczyła prof. dr hab. A. Latawiec, zainaugurowało wystąpienie prof. dr hab. D. Cichy „Człowiek i przyroda – edukacja dla zrównoważonego rozwoju”. W referacie zostały przedstawione trzy cele zrównoważonego rozwoju: przekazanie wiedzy na temat wymienionego wyżej pojęcia (uwzględniające percepcję danego wieku, poziom i rodzaj kształcenia), wybieranie postaw dotyczących zdrowego stylu życia, który wiąże się z racjonalnym korzystaniem z zasobów przyrody oraz przygotowanie społeczeństw do rozumienia idei i postaw gospodarowania, zgodnymi z zasadą zrównoważonego rozwoju. W wystąpieniu ukazano podstawy prawne, które zobowiązują polską społeczność do świadomego wprowadzania w życie koncepcji zrównoważonego rozwoju. Prof. dr hab. D. Cichy zwróciła szczególną uwagę na rolę środowisk lokalnych w kształtowaniu postaw proekologicznych. Każda gmina posiada program środowiskowy i powinien być on odpowiednio realizowany. Do pozytywnych przykładów edukacji w analizowanych przez siebie projektach Pani Profesor zaliczyła: rozwój badań środowiskowych, raportowanie stanu środowiska samorządom gmin, zazielenianie terenów, segregacja odpadów na korytarzach szkolnych. Prelegentka przedstawiła propozycje rozwiązań o charakterze systemowym: intensyfikacja edukacji ekologicznej w szkołach, podyplomowe dokształcanie nauczycieli w zakresie zasady zrównoważonego rozwoju.

„Człowiek i przyroda – zrównoważony rozwój” to temat wystąpienia prof. dr hab. A. Papuzińskiego, który już we wstępie zaznaczył, że niewiele osób wie czym jest zrównoważony rozwój. Przypomniał, że zasada zrównoważonego rozwoju ma wiele znaczeń. Jest ona najdonośniejszą ideą polityczną, związaną z niwelowaniem światowych zagrożeń. Jest nadrzędną ideą Unii Europejskiej, może być traktowana jako idea rozwoju społeczno – gospodarczego, jest także normą prawną stosowaną w ochronie środowiska. Prof. dr hab. A. Papuziński zwrócił uwagę na to, że dla filozofii zrównoważony rozwój jest aksjologią, systemem zhierarchizowanych wartości. Zauważył, że dla Jubilata kluczowymi zasadami są: pokój, sprawiedliwość, prawda, odpowiedzialność i dzięki nim zasada zrównoważonego rozwoju może być skuteczniej realizowana.

Prelegentem kończącym II Sesję Konferencji Jubileuszowej dedykowanej ks. prof. dr hab. J. M. Dołędze był prof. dr hab. W. Tyburski. Wystąpienie zatytułowane „Człowiek i przyroda w wymiarze etycznym” skupiało się wokół zagadnień dotyczących ochrony świata przyrody przed ludzką agresją, ale również człowieka przed negatywnymi skutkami własnego działania. Problematyką taką zajmuje się etyka środowiskowa, która pragnie wypracować system wartości, odnoszący się do relacji człowiek – przyroda. Istotne jest nie tylko wypracowanie norm, ale również ich imperatywnych odpowiedników. Prof. dr hab. W. Tyburski zwrócił uwagę

na ideę sumienia ekologicznego, grzechu ekologicznego, dekalogu ekologicznego, gdyż ochrona etyczna środowiska odwołuje się do sumienia ekologicznego.

Wszyscy Prelegenci ponownie złożyli najserdeczniejsze życzenia, wspominając swoje pierwsze spotkania z dostojnym Jubilatem, przepełnione życzliwością i otwartością na drugiego człowieka. Ks. prof. dr hab. J. M. Dołęgą, nie kryjąc wzruszenia, podziękował wszystkim gościom, przyjaciółom za przybycie. Wyraził również jedno ze swoich życzeń, o które od wielu lat tak mocno zabiega: *aby ochrona środowiska była dyscypliną naukową*. Konferencję Jubileuszową dedykowaną ks. prof. dr hab. J. M. Dołędze zakończył uroczysty bankiet.

Jasmin